Altres temps de Patum

Antigues imatges de la Patum
Ramon Felipó (comp.)
Llibres de l'Índex, Barcelona, 2006

L'aparició d'aquest nou llibre de Ramon Felipó és, al mateix temps, un homenatge a la memòria gràfica de la Patum i a aquells fotògrafs que van començar a fixar els elements que al llarg dels anys han anat conformant aquesta festa, declarada Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. De ben segur que el testimoni d'aquestes imatges, si més no de les conegudes, ha ajudat a aquest reconeixement de la UNESCO.

El llibre és encapçalat per una introducció en la qual es parla dels materials presents en el volum i es donen quatre pinzellades de la Patum i de la seva comparseria. Un dibuix de Ferran Sagarra i Llinars i la primera foto coneguda de la Patum, de Manuel Lozano, acompanyen aquestes primeres pàgines. Ha estat un encert traduir al castellà, al francès i a l'anglès aquesta introducció, bàsica per poder començar a entendre la festa per part dels visitants.

Els cinc fotògrafs presents en aquest recull, comencen amb Àngel Toldrà Viazo (Barcelona 1867-1956), amb una col·lecció de postals de Patum de 1911. Tot seguit, arriba l'obra de Luciano Roisin Besnard (París, 1876-Marsella, 1942), amb una col·lecció de fotos presa a principis del segle XX.. Un autor local, Jaume Huch i Guixer (Berga, 1880-1961) és present en el llibre, amb fotografies de la Patum de l'any 1927. Narcís Cuyàs i Parera (Vilafranca del Penedès, 1880-Barcelona, 1953) va fotografiar la Patum a finals dels anys quaranta. De Ramon Obiols i Compte (Berga, 1887-1973) tenim imatges de la Patum al Poble Espanyol de Barcelona l'any 1951. El volum acaba amb una fotografia del diumenge 29 de juny de 1960, on es veuen les vuit primeres noies que van fer un salt de Maces.

Tractant-se de Ramon Felipó, no hi podia mancar, al final del llibre, una extensa bibliografia de la Patum, així com una discografia bàsica de la festa i un capítol d'agraïments per a les molts persones que han facilitat la feina a l'autor. Cal esmentar també la magnífica il·lustració de coberta, de Salvador Vinyes, i del ninot de tancament, dibuixat per Jaume Capdevila 'Kap'.

Aquestes cinquanta cinc imatges de la Patum són una lliçó d'història que ens mostra com ha anat evolucionant la festa i els seus components globals amb el pas del temps. Són fotografies per mirar a poc a poc, per copsar-ne tots els detalls: la plaça, la barana, els vestits de la comparseria, la gent, els moviments de cada salt...

En Ramon Felipó, entusiasta i eficient com sempre, ha tingut l'encert d'aplegar i de publicar uns materials que a través d'aquest volum, molt ben editat per Llibres de l'índex, ens ofereix la visió de cinc fotògrafs que amb les seves imatges també van contribuir a perpetuar la Patum.

Jordi Puntas Calveras

Llibreria QuatreCantons

NAUCLH
SIRAID
ARTNBZ
QUATRE
UKPOES
IALNRT
OMUSIC

Placeta Ciutat 12
08600 Berga
Tel/fax 93 821 29 48
4cantons@correu.vilaweb.com

Patum, Patum !
Jaume Figols Roca, text, i Nèlida Fornell, il·lustracions.
L'Albí, Berga 2006.

Obra dels mateixos autors del llibre editat fa uns pocs anys per l'Àmbit de Recerques del Berguedà, *Sis llegendes del Berguedà*. Aquest era un bon llibre infantil de contes que malauradament a vegades és massa difícil de trobar a la comarca. Aquesta nova obra dels mateixos creadors de ben segur que esdevindrà una peça bàsica perquè la mainada berguedana o forastera freueixi mirant-ne els dibuixos o llegint aquests textos patumaires. El seu gran format, l'espectacularitat dels dibuixos acompanyats per uns bons escrits el fan un llibre infantil necessari per a totes aquelles

llars berguedanes on hi hagi quitxalla. Al Corpus Christi de Berga, la Patum, ara que ha estat declarada per la UNESCO com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat li calien uns bons contes per poder ser explicada d'una forma planera, intel·ligent i contundent alhora als més menuts. Els dibuixos són de la Nèlida Fornell, la llibretera de l'establiment Els Quatre Cantons del carrer Major de Berga. Mai no podran deixar indiferents a ningú que se'ls miri.

L'illa del Guacamai
Josep Maria Ballarín
Dèria Editors, Barcelona 2006.

Mossèn Ballarín, el més prolífic escriptor berguedà ara amb residència gosolana, en aquesta darrera obra ironitza sobre el descobriment d'Amèrica. El mossèn dedica aquest llibre a la seva família colombiana. Els dibuixos són del mateix Ballarín, com també a molts altres dels seus llibres. De la portada del llibre transcrivim "*Divertimento desmanegat amb una gent, uns lloros i un Colom de Torroja, l'embolica fins avui*. Evidentment cal llegir-lo per poder seguir gaudint de les magnífiques proses de Josep Maria Ballarín. Caldria que algun dia poguéssim disposar del llistat complet de la bibliografia de Josep Maria Ballarín.

Nadal, creu de terme de la història
Josep Maria Ballarín
Dèria Editors, Barcelona 2005.

Aquí els ninots de mossèn Ballarín són espectaculars, n'hi ha una bona colla. No és pas el seu primer llibre com a ninotaire. Aquesta obra seva no pot deixar mai indiferent a ningú que se la miri.

Ei, que surt el Tabal! Els contes de la Patum
Nuri Alàs, text i Leo Bolzico il·lustracions
La patumaire Edicions, Berga, 2006

Amb aquest llibre s'anuncia una nova col·lecció de contes infantils patumaires; això és una bona notícia per a tots els nens i nenes berguedans. El llibre compta amb una bona maquetació i disseny de Gemma Sobrevias i l'assessorament històric d'Albert Rumbo. Aquesta nova editorial berguedana anuncia l'aparició de tres nous contes de Patum dedicats a: Els Quatre Fuets, els Passacarrers, i els Turcs i Cavallets.

Foc Colgat, Miscel·lània Mn. Palou
Climent Forner
L'Albí, Berga, 2005

Gràcies a Climent Forner s'han recollit les proses i diversos comentaris sobre la tasca feta per aquest mossèn. Climent Forner de mica en mica ha contribuït a difondre l'obra de diferents berguedans com Josep Maria Claret, mossèn Armengou, Guillem de Berguedà...

Cims d'Estela, retrats de set berguedans il·lustres
Climent Forner
L'Albí, Berga, 2005

Al Berguedà calen biografies dels personatges importants de casa nostra. L'escriptor mossèn Climent Forner en tria set. Aquest llibre és i serà molt útil per a tots els que vulguin conèixer les seves biografies.

Ramon Felipó